

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

7/35458
62.64

Sayı : 56020453/2013-610.01-1076/1147/2064
Konu : Yazılı soru önergesi

21.12.2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 16/12/2013 tarihli ve 43452547-120.00-155123 sayılı yazı,
b) 05/02/2014 tarihli ve 5467/10567 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/35458 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Bekir BOZDAĞ
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2013-610.01-1076/1146/2063
Konu : Yazılı soru önergesi

21.12.2014

Sayın Nursel AYDOĞAN
Diyarbakır Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/35458 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Türk ceza hukuku mevzuatında "tutsak" kavramı bulunmamaktadır. 5275 sayılı "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun" ile "Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük" hükümleri uyarınca ceza infaz kurumlarında, suçlu olduğuna karar verilen "hükümlüler" ile yargılamaları devam eden "tutuklular" barındırılmaktadır.

Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin kurallar, hükümlülerin ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefî inanç, millî veya sosyal köken ve siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulanmaktadır.

II- Avrupa Birliğine katılım sürecinde, Ülkemizde "işkenceye karşı sıfır tolerans" politikasını hayata geçirerek işkencenin önlenmesi ve bu yöndeki iddiaların ortadan kaldırılması, kişilere karşı kötü muamele vakalarının yaşanmaması ve bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmış, bu yöndeki tüm denetim ve yargı mekanizmaları oluşturulmuştur.

F Tipi yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları da dâhil olmak üzere, bütün ceza infaz kurumlarının faaliyet ve işlemleri denetime tâbi tutulmaktadır.

Bu çerçevede;

1- Yargı denetimi kapsamında, ceza infaz kurumları, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri tarafından denetlenmektedir. Hükümlü ve tutuklular, cezanın infazına veya kurumdaki yaşam koşullarına ilişkin şikâyetleri nedeniyle infaz hâkimine şikâyet başvurusunda bulunabilmekte, infaz hâkiminin kararına karşı da ağır ceza mahkemesine itiraz edebilmektedir. Bu şekilde, kurumların bütün işlem ve faaliyetleri yargı denetiminden geçirilebilmektedir.

2- İdarî denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri tarafından denetlenmektedir.

3- Sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında, 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan ve kurulduğu ağır ceza merkezinin yargı çevresinde faaliyet gösteren izleme kurulları, hâkim ve Cumhuriyet savcılarından oluşan adlî yargı adalet komisyonlarınca oybirliğiyle seçilen sivil kişilerden oluşmaktadır. Bunlar da kendi içlerinden bir üyeyi başkan olarak seçmektedirler. Anılan kurullar, 4681 sayılı Kanunun 7. maddesi gereğince, iki ayda en az bir kez kuruma giderek denetim faaliyetinde bulunmak zorundadırlar. İzleme kurulları, hazırlamış oldukları

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

raporları Cumhuriyet başsavcılığına, Bakanlığımıza, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına ve görev alanına giren bir şikâyet söz konusu ise infaz hâkimliğine göndermektedirler.

Yine, sivil toplum denetimi kapsamında, 6332 sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu hükümleri gereğince, Türkiye İnsan Hakları Kurumu İşkence ve Kötü Muameleyle Mücadele Birimi, ceza infaz kurumlarına haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirebilmekte, bu ziyaretlere ilişkin raporları ilgili kurum ve kuruluşlara iletebilmekte, Kurulca gerekli görülmesi durumunda kamuoyuna açıklamakta ve ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurulları, il ve ilçe insan hakları kurulları ile diğer kişi, kurum ve kuruluşların bu gibi yerlere gerçekleştirdikleri ziyaretlere ilişkin raporları inceleyerek değerlendirebilmektedir.

4- Parlamento denetimi kapsamında, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu veya araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri, ceza infaz kurumlarını ziyaret ederek araştırma ve denetleme faaliyetlerinde bulunabilmektedirler.

5- Uluslararası denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından da denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolün (OPCAT) onay süreci 27/09/2011 tarihi itibarıyla tamamlanmış ve Ek Protokol 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından periyodik aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili aksaklık ve eksiklikler yetkili mercilere bildirilmektedir.

Hükümlü ve tutuklular tarafından gerek doğrudan gerek sivil toplum örgütleri, resmî veya özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle incelenmekte, adlî ve idarî yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine titizlikle tevessül edilmektedir.

III- Çocuklara eğitim ve öğretim verilmesinin temel ilke olduğu bu kurumlarda, tutuklu ve hükümlü çocuklara yönelik olarak kurum içinde çok yönlü çalışmalar yapılmakta olup, bu çalışmalar kurumlarda bulunan öğretmen, psikolog ve sosyal hizmet uzmanları tarafından yerine getirilmektedir.

Kurumlarda birinci kademe okuma yazma ve ikinci kademe eğitimi kursları, örgün ve yaygın eğitime hazırlık ve destek kursları, açık ilköğretim okulu ve açık öğretim lisesi sınavları, üniversite giriş sınavları, meslek eğitimi kursları, sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler, kitaplık ve kütüphane faaliyetleri, psiko-sosyal hizmet servisi faaliyetleri yürütülmektedir.

Ayrıca, yeni ceza infaz kurumlarında uygulanan grup liderliği uygulaması ile pedagojik eğitim almış infaz koruma memurları arasından seçilen bir personel, sorumlusu olduğu çocuklara gündelik yaşam becerileri kazandırmakta, eğitim, spor, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılımlarını sağlamaktadır. Bu görevli, zamanın tümünü sorumlu olduğu

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

çocuklar ile birlikte geçirerek, akran zorbalığı gibi çocuklar arasında meydana gelebilecek istismar olaylarının önlenmesi görevini de yerine getirmektedir.

Kurumda, bu uygulamanın gerekleri doğrultusunda fiziki düzenlemeler yapılarak her çocuğun eğitim, öğretim ve sosyal etkinlikleri beraber geçirdikleri zamanlar dışında tek başına kalabilecekleri, uyuyabileceği odalar oluşturulmuştur. Çocukların barındırıldıkları üniteler, özel yaşam alanları hariç modern güvenlik sistemleri ile kontrol edilmekte ve böylece birbirlerine yönelik istismar olayları asgari seviyeye indirilmektedir.

Öte yandan, çocuk tutuklu ve hükümlülerin iyileştirilmesi ile tekrar suç işlemelerinin önlenmesi amacıyla ceza infaz kurumlarında akademik ve mesleki eğitim programları uygulanmakta, psiko-sosyal hizmetler sunulmakta, sportif ve sosyo-kültürel faaliyetler düzenlenmektedir. Bu kapsamda çocuklara özgü 7 ayrı psiko-sosyal destek müdahale programı geliştirilmiş olup, bu programların kurumlarda bulunan çocuklara, ailelerine ve kurum personeline yönelik olarak uygulanmasına devam edilmektedir.

IV- Ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların hastalığı nedeniyle hekim tarafından reçete edilen ilaçları, 01/10/2013 tarihinde yürürlüğe giren Adalet Bakanlığı Kapsamındaki Kişilerin Türk Eczacıları Birliği Üyesi Eczanelerden İlaç Teminine İlişkin Protokol hükümlerine göre temin edilmektedir.

Doktor tarafından reçete edilen ilaçlar, kurum personelinin gözetimi altında, belirtilen doz ve sürede hükümlü ve tutukluya verilmekte, doktorun uygun gördüğü zamanlarda yapılan düzenlemelere göre ilaç tedavisine devam edilmekte veya tedavi sonlandırılmaktadır.

Hükümlü ve tutukluların muayene, tetkik ve tedavilerinde olduğu gibi ilaçlarının kullandırılmasında da herhangi bir keyfi uygulama söz konusu olmayıp, özellikle antidepresan ilaçların kullanımında, uzman doktorların önerisi doğrultusunda hareket edilmekte ve gerekli hassasiyet gösterilmektedir.

V- İzmir Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen cevapta, çeşitli sivil toplum örgütleri ve bazı basın yayın organlarınca, soru önergesinde adı geçen Ceza İnfaz Kurumunda kötü ve keyfi muamele yaşandığı yönünde iddialarda bulunulması üzerine, Aliğa Cumhuriyet Başsavcılığınca adli soruşturma başlatıldığı ve yürütülen soruşturmanın hâlen devam ettiği, ayrıca Kurum eski müdürü hakkında "basit yaralama" suçundan Aliğa Sulh Ceza Mahkemesine açılan davanın da hâlen derdest olduğu bildirilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Bekir BOZDAĞ
Bakan